

„Људска природа је таква да мрзимо оне којима смо ми учинили зло.“

(Тацит)

Недавно нас је Слободан Антонић упечатљивим текстом [„Изазивање националне, расне и верске мржње и друга Србија“](#)

подсетио на страшне аутошовинистичке испаде „наших“ родомирзаца. За Николу Самарџића Срби су „биолошки отпад“, Марко Видојковић каже да смо „крезуби смрад“, а Петар Луковић мисли да смо „колективни кретени“. Нема сумње, да су било шта од тога рекли за Јевреје у Немачкој или већини других држава ЕУ, доспели би на суд и били осуђени.

Увреда смислом исказа и последицама дела

У тим земљама би одговарали и многи други припадници тзв. Друге Србије, због онога што говоре и чине, само када би се уместо Срба радило о Јеврејима. Под антисемитизмом се подразумева – како тај појам кратко и јасно дефинише Cassell Dictionary of Modern Politics – свако испољавање непријатељства према Јеврејима. А то непријатељство, на основу праксе судских органа у Немачкој, Данској, Британији и неким другим западноевропским земљама, не мора да се искаже грубим речима или увредама. Као антисемитски поступак третира се оспоравање званичног броја јеврејских жртава нацистичког геноцида, као и изношење тврдњи да гасне коморе нису постојале, изналагање разлога за истребљивање јеврејске популације током Другог светског рата и за раније прогоне Јевреја у томе шта су припадници тог народа наводно чинили или јеврејских „колективним особинама“.

У свим тим случајевима ради се о *контекстуалном антисемитизму*, где површно и формално гледано није било говора мржње. Међутим, полази се од тога да се из контекста да закључити да се ради о испољавању непријатељских намера према Јеврејима, о релативизацији њиховог страдања током Другог светског рата и раније, или о намери да они буду психолошки повређени, односно други убеђени да лоше понашање према њима није неосновано. Иста принципи, ипак у блажој форми, важе и за

говор мржње који није усмерен против јеврејског народа већ других заједница, у Канади, Аустралији и још неким државама.

„Одбрамбено“ проганане Срба

Да се сада у светлу реченог осврнемо на речи Весне Пешић. Нећу да говорим о њеним шовинистичким испадима, чији је објекат био Емир Кустурица, већ о нечему што је заступала током деведесетих година. Госпођа Пешић је тада тврдила да је „код Хрвата у питању одбрамбени национализам за разлику од српског који је агресиван“. Из чега произилази да су Срби сами криви и за све лоше што су им Хрвати учинили, односно, како то хрватски шовинисти воле да кажу – да браниоци, с обзиром на начелни карактер њихових поступака, не могу да изврше ратне злочине, чак и када учине нешто што изгледа као злодело!

Још нешто. Од прихватања флоскуле од стране дела српске политичке тзв. елите да је „српски национализам“, за разлику од других, „агресиван“, и једини кривац за дешавања деведесетих година, само је један корак до сличних усташоидних теза чија сврха је да оправдају геноцид над Србима током Другог светског рата (наводно, у питању је била хрватска реакција на оно што су Срби чинили од 1918. до 1941. године). Уосталом, да се подсетимо – у духу поступака судских органа у СР Немачкој – колективно етикетирање народа који је био објекат погрома па и геноцида, на начин из кога се да закључити да се ради о некој његовој трајној особини, представља покушај правдања зла које му је учињено. Ако је особеност Срба агресивни национализам, онда је логично закључити да су Срби и раније, а не само деведесетих, били главни кривци за недаће у региону (односно, да ће то бити и у будућности). Јер, људска природа се не мења брзо! Некоме онда, вероватно, Јасеновац и Олуја, делују као прихватљива средства за пресецање тог опаког српског гордијевог чвора!

Са Весном Пешић је због њених ставова чак полемисала и, по мом мишљењу космополитски, а сигурно не нарочито национално опредељена, Загорка Голубовић. Она је, оправдано, инсистирала да се сагледа контекст у коме је дошло до најновијег сукоба између Срба и Хрвата, односно разлоге због којих је код крајишких Срба оживело сећање на геноцид. Како је рекла: „Хрватска доноси Устав у којем Срби више нису конститутивни народ! Према изворима из Хрватске – почело се и са врло ефикасним прогонима Срба. Истеривани су из кућа, отпуштани са посла, протеривани из градова... Осећање угрожености Срба у Хрватској није било имагинарно! То ће показати Олуја после које је неколико стотина хиљада Срба изгнано из Крајне.“

То што је Весна Пешић једнострано указала као на кривца на онога ко је био жртва, како почетком деведесетих, тако и 1941-45. године, представља релативизовање, па и прикривање прогона српског народа од стране хрватских власти, пошто је ХДЗ преузео власт, односно оправдавање геноцидне политике која је довела до потпуног прогона стотина хиљада српских цивила и масакрирања њих више хиљада. Нема потребе да се то нашироко разлаже, у духу норми које важе када се ради о Јеврејима, оно што је Весна Пешић заговарала, основано би могло да се тумачи као *антисрбизам*!

Јасеновац и Аушвиц

Тешко би другачије могао да се схвати и поступак Бранислава Димитријевића, помоћника министра културе, који је у једној телевизијској емисији одбио да се изјасни у вези са минимизирањем броја јасеновачких жртава од стране актуелних хрватских власти. Понашао се, како је то написао С. Антонић, по принципу: „Нисам био тамо, дакле, то за мене и не постоји“! Замислите само каква би била политичка судбина неког израелског функционера, који би се слично понео у вези са нечијим оспоравањем званично утврђеног броја убијених Јевреја у Аушвицу. Не би добро прошли ни политичари у западноевропским земљама, који не би реаговали. А у вези са поступком нашег функционера, да се подсетимо да је званична Земаљска комисија Хрватске, у извештају Нирнбергском суду констатовала да је у Јасеновцу усмрћено између 500 и 600 хиљада људи! То је официјелни податак који, као и када се ради о жртвама Аушвица, не би смео да буде предмет ценкања.

Формално, нешто блажи вид *контекстуалног антисрбизма* – јер не може да се тумачи као покушај правдања истребљивања и прогањања Срба – представља поступак Биљане Ковачевић-Вучо, Соње Бисерко и Латинке Перовић, пре нешто мање од две године. Оне су тада потписале јавни позив да се преиспита ослобађајућа пресуда Србији за геноцид, коју је донео Међународни суд правде у Хагу. Зар покушај да се изврши притисак на међународни суд, како би противно његовој претходној одлуци, цела земља била проглашена кривом за наводни геноцид – а при томе је једино народ чија је она матична држава, од свих већих етничких заједница у региону, био изложен геноциду током 20. века – не представља вид контекстуалног антисрбизма?

Тиме се не оправдавају злочини над Србима, али се несумњиво маргинализују. Јер, ако се Србија ставља у исту раван са нацистичком Немачком, онда се, у сличан контекст, стављају и злочини почињени над Србима. Можда су неки Немци убијени на начин који

није у складу са ратним правом током устанка у варшавском гету, али то је из објективних разлога неумесно поредити за нацистичким злоделима. На исти начин, када би био услишен апел наших потписница отвореног писма, постало би политички некоректно, а можда и кажњиво, инсистирати на истини о убијању Срба у Сарајеву, Мостару и околини Сребренице. Шта је све то спрам (измишљеног) српског геноцида? Да не заборавим и ратне оштете које су могле да проишају из тужбе. То што би генерације и генерације Срба испаштале због онога што се десило у време када су били деца, мени такође мирише на антисрбизам. Да ли грешим?

Република Српска и Израел

Да поменем и Теофила Панчића. Током ратова за југословенско наслеђе етничког чишћења је било на територијама под контролом свих зарађених страна. До истоветног процеса долазило је и током јеврејско-арапских сукоба у Палестини у доба стварања Израела, односно потоњих израелско-арапских ратова. Због оног лошег што се објективно десило у Сребреници и других злочина које су починили неки Срби – игноришући једнако страшних злодела почињених над нашим народом – Панчић за Републику Српску каже: „гнусна државолика краста“, „морбидна измишљотина“, „гломазна цркотина“.

Зар у земљама ЕУ или САД, не би било окарактерисано као антисемитски испад, када би неко – макар и због страшних злочина које су неки Јевреји, примера ради, у време док су се борили за стварање своје државе, починили у селу *Деир Јасин*, где је убијено више стотина арапских жена и деце – за Израел рекао да је „срамотни исцедак“? Зар се то не би десило да је устврдио – чак и инспирисан суровим исказом познатог израелског политичара М. Бегина, о споменутом масакру: „Новост о овом догађају изазвала је безглаво, незадрживо бекство 635 хиљада Арапа... Непроцењив је политички и економски значај таквог развоја;“ – да је Израел настао „путем зла и зарад зла“ (што је такође Т. П. рекао за Р. Српску)?

Нема сумње, оно што Теофил Панчић пише о Р. Српској представља директан говор мржње и контекстуални антисрбизам. О првом је непотребно ишта рећи. Што се другог тиче, не ради се само о томе да вређањем њиховог државног ентитета, многима прекодринским Србима наноси велики душевни бол и омаловажава њихова национална осећања, већ је ствар и у томе да од опстанка те „државотворне красте“ буквално зависи будућност скоро 1,5 милиона Срба у БиХ.

Тацит је био у праву

Упркос томе што су уз Јевреје и Роме, једино Срби током Другог светског рата морали да носе траке око руке, и били уништавани у логорима смрти само због своје националности, о нашем народу свашта може да се каже некажњено. Без последица по починиоце, Срби су колективно изложени како контекстуалном, тако и буквалном говору мржње. Он је у функцији замагљивања чињенице да је ради геополитичких интереса, пре свега, САД и Немачке, почетком деведесетих година брутално прекршено међународно право, и једна суверена земља збрисана са мапе Европе, односно да је 1999. године на Србију извршена, у нацистичком стилу, отворена агресија, како би јој био отет део територије.

Вештом заменом теза и ширењем представе о Србима као злом народу који је одвајкада био извор проблема, намеће се став да није битно што су САД и њени савезници поступали противправно (и какве су злочине чинили њихови балкански вазали), већ је важно да су ти, наводно, ужасни Срби заустављени! Ако не можемо лако да се супротставимо антисрпским испадима у иностранству, то можемо и морамо да учинимо у Србији. Закон о јавном информисању већ нам пружа могућност да то радимо када је у питању буквални говор мржње, а на основу неоспорне чињенице да смо, суштински слично као и Јевреји или Јермени, и ми били изложени геноциду у 20. веку, по узору на правна решења која се односе на кажњавање антисемитских поступака, држава Србија је дужна да створи одговарајуће законске основе за сузбијање отвореног и контекстуалног антисрбизма. А не да срамежљиво избегавамо да говоримо о геноциду чије смо би ми били жртве и да прећутно допуштамо усташоидни историјски ревизионизам!

Узмемо ли се у памет и почнемо ли да радимо одмерено али енергично, сигурно ћемо успети да се и ван граница наше земље много више сазна о Јасеновцу, Козари, Јадовну и континуитету политике етничког чишћења српског народа, која је кулминирала са Олујом, као и да се опрезније мере речи када се говори о нама. Но, ако останемо пасивни, може нам се десити да једног дана неко затражи да се у нашим школама изучава дело Анте Старчевића – да српска деца на време утуве у главу какав је њихов народ, и развију одговарајуће комплексе. А већ сада може да нам се деси, да у оквиру истраге против ратних репортера за које се сумња да су хушкали на рат и злодела, коју је покренуло српско Тужилаштво за ратне злочине, блиски сарадник те институције постане самозвани иследник и судија Петар Луковић, који би се, бар ми се тако чини, у нормалној земљи нашао под ударом закона због контекстуалног и директног говора мржње.

Контекстуални антисрбизам

Пише: Драгомир Анђелковић
понедељак, 15 јун 2009 14:30

Понашање оних из ближег и даљег окружења, који су Србима учинили много зла, и њихови помагачи у нашој кући, потврђује да је Тацит био у праву. Зли људи често више мрзе оне којима су они учинили зло, него што њих мрзе жртве, шта год да су претрпеле. Отуда, мислим да су они који нам зло мисле спремни бескрајно далеко да иду, само ако их пустимо! Зато је истрага, за коју је портпарол Тужилаштва Бруно Векарић потврдио да је у току, добра прилика да се тргнемо из летаргије и да све наше партије које тврде да су национално одговорне, биле оне у опозицији или евентуално у власти, као и патриотски део невладиног сектора, отворе питање антисрбизма, контекстуалног и директног као и његовог законског сузбијања.